

- Све је почело онда када су дозволили појављивање без кравате, или лептир машине, разуме се, у телевизијским програмима. Чак и министрима, који би требало да су узор... – рече ми старачки глас на Грабену, у центру Беча. Одвојио сам поглед са излога нечег што је до скоро представљало најексклузивнији бутик у граду, чувени *Eva Braun & Co*, који сада под етикетом

H&M

продаје унисекс крпе за девет евра и деведесет да бих угледао крепког господина обученог као да је кренуо на недељну мису – у беспрекорно сиво одело испод "барбери" мантила и са типичним аустријским шеширом, на ком је светлуцала значка – рунолист, симбол Аустрије.

- *Wie, bitte?* – одговорих помало затечено.

- Па ово, *светско зло*, рече да појасни. Почело је онда када је одбачена свака пристojност. *Лепота ће спасти свет*, казао је Рус Достојевски...
Старац нехајно махну руком у финој загасито црвеној рукавици.

Пристойност о којој је овде била реч и до које Аустријанци веома држе, поглавито не допушта заподевање разговора са непознатима чак ни онда када је видљиво да се наилази на сагласност мишљења, па господин пође даље. Нисам стигао поверити му да се слажем са њим као и да верујем у пророчанство великог писца. Корачајући влажним послеподневом по Грабену, размишљао сам како му свакако не бих признао да је стање пристojности у земљи из које ја долазим много горе него у његовој вољеној Аустрији. Ни то да председник моје земље носи кравату баш кад мора, за разлику од господина Хајнца Фишера, али зато све чешће посеже за језиком улице...

како нам се, и још важније *зашто*, догодило ово стање „неподношљиве лакоће

живљења“, у којем уживамо наше једине животе? Јесу ли за то, како се некад говорило, криве објективне тешкоће или субјективне слабости? Кога да кривимо и има ли уопште криваца до нас самих?

Но, збиља, како нам се, и још важније *зашто*, догодило ово стање „неподношљиве лакоће живљења“, у којем уживамо наше једине животе? Јесу ли за то, како се некад говорило, криве објективне тешкоће или субјективне слабости? Кога да кривимо и има ли уопште криваца до нас самих?

Можда су зачетници *новог* били наши људи, прва генерација оних који су право на срећу покушали да остваре печалбом у земљама Европе где беху поткрај шездесетих стигли. Марљиви а незахтевни одвише, ускоро су дошли у посед новца што је определио њихово виђење среће и успеха у виду аутомобила, архитектонски чудовишних грађевина и раскаланих славља. Ово последње заслужује посебну пажњу јер су до тог периода, наиме, у моди биле канцоне, фестивали забавне музике и обраде песама са страних топ листа. Међутим, предузетни дух удружен са вашарским менталитетом тада утире пут новом антикултурном обрасцу у музици, тзв.

НОВОКОМПОНОВАН

ОМ,

чему се

убрзо придружују и кинематографија, медији, и на остатку политика. Не, није новост да нека карикатурална особа понизи интелектуалца, што се ономад десило Јовану Ђирилову у једној ТВ емисији, ово је само било огољено и јавно. Почело је то још испод свадбарског шатора када се зачула музика коју је газда из туђине наручио, а у газде су, као што је познато, паре. Како су њих куповали

тамо,

тако су они куповали

овамо.

Из перспективе данашњег претежног поимања политике као епицентра зла, парадоксална је али и истинита чињеница да је ондашња, комунистичка политичка класа најдуже одолевала свеопштој употреби естраде. Било је то стога што је у њој још увек постојало, макар у траговима, свести о својој друштвеној улози, те какве-такве идеологије која надилази голи материјализам. То је пратила и одговарајућа културна политика. Да ли је она била ваљана сведочи други програм РТС, чије емисије из архива, у доба када су прављене можда и сасвим просечног квалитета, данас завређују епитет врхунских, што се емитују под ознаком *Трезор*, као симболом духовног блага. Са победом

тржишта и његове логике, ствари се

окрећу наглавце. Тако почетком деведесетих, а нарочито двехиљадитих, када се држава повукла из друштвеног живота и ствари препустила стихији и сили гравитације у човеку, отпочиње пад у бездан који временом добија на убрзању. Тај потез државе је сасвим у складу са новим друштвеним устројством, јер она штити доминантну иако

малобројну капиталистичку класу, у чијим рукама се налазе медији.

Тако почетком деведесетих, а нарочито двехиљадитих, када се држава повукла из друштвеног живота и ствари препустила стихији и сили гравитације у човеку, отпочиње пад у бездан који временом добија на убрзању. Тај потез државе је сасвим у складу са новим друштвеним устројством, јер она штити доминантну иако малобројну капиталистичку класу, у чијим рукама се налазе медији.

Ту се затворио круг. По моделу којим је разбијена велика Југославија, методом свршеног чина, инжењери људских душа користећи простор који им је дат, своде човека на подљудски ниво. Знајући да је закон људског ума да се с временом претвара у оно што гледа и слуша, они људски ум са свих медија пуне најопскурнијим и најбезвреднијим садржајима да би управо такав постао, а под изговором како *народ то тражи*.

Опробаним маркетиншким рецептом, јер је човек друштвено биће, такви садржаји се најпре промовишу у друштвене појаве првог реда, у неку врсту моде, да би преварили оне који не желе да буду мимо других. Трагедија је што се тај начин не користи у племените циљеве, пошто је човеку ближе и лакше да чини

добро

неголи зло. Хвале вредан изузетак који ово потврђује је емисија Мире Адање-Полак, у којој гледаоци већ годинама донирају музичке инструменте, на својевремени дешператан позив да се помогне талентованој деци чији родитељи им их не могу приуштити. Таквих примера би могло бити на претек и свуда, јер је у природи човека да се осећа добро када добро чини.

Није, дакле, скандал што се певаљка која не уме да пева прихватила размишљања на безвредне теме, скандал је медиј који јој је то омогућио, што не говори у прилог тези да она то чини зато што има достатну публику. Напротив. Безвредне а медијски познате људе у данашњем друштвене препоручују њихова дела, *они су познати зато што су познати*.

Зашта, свакако, нису ни криви ни заслужни. Они су, заправо, главни садржај савремених медија, њихова суштина. И то не само српских, него свих главнострујашких и правоверних диљем света што промовишу смисао капитализма – похлепу за новцем и бесомучну потрошњу. Најгори програми на српским телевизијама су баш увозни, или они који би на њих да личе. Не надајте се да ће ваша деца имати прилику да се образују уз школске или културне телевизијске садржаје. Такви би противречили друштву у којем живимо. У капитализму све што је вредно, па тако и знање, од свега највредније, ограничено је искључиво на *капиталистичку* класу.

Разорни учинак данашњих, најутицајнијих медија, без преседана је. Тамо где су некада били они који су служили за подсмех, дакле на маргини друштва, данас се налазе најбољи, који би требало да представљају узор.

Полуписмени гастарбајтери који су својим тешко стеченим новцем створили тржиште шунда, само су детаљ драме која не престаје и која се све више развија. Њихов шунд, међутим, био је углавном само њихов, није био институционализован. Разорни учинак данашњих, најутицајнијих медија, без преседана је. Тамо где су некада били они који су служили за подсмех, дакле на маргини друштва, данас се налазе најбољи, који би требало да представљају узор.

Утеху, као и увек пружа искуство. Зло и његови протагонисти су већ у свом заметку осуђени на пропаст. Ништа што није трајно не може трајати. Стога за ово време када је тама прекрила свет, не дозволите да вас заразе њиховом болешћу. Не чините ништа од онога што они чине. Не идите на *њихове* изборе, не гледајте *њихове* телевизије, не купујте *њихове* про изводе. Окружите се добрим људима и читајте давно заборављене књиге, оне које су вам као Винстону Смити из Орвелове *1984* ускраћене. Ако овај свет буде вредан спасавања лепота ће га спасити, како рече глас разума са бечког Грабена, добрих људи ради. Трудите се да будете међу њима.